

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím:

Forrás:

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

Hely

Idő

Személy

635

"1943"

Ezerkétszáz holdon termel már Budapest vitamint

Alig dugták ki a primőrök vitaminos fejcskékét az üvegházak napvilágára, máris megjelentek a pesti házak falain a fűzőld falragaszok, hogy zöldségtermesztésre hívják fel a pesti közönséget.

Elmentünk a városháza XI. ügyszólyára, hogy megkérdezzük, milyen előjellekkel indul a főváros 1943. évi vitaminkert-mozgalma?

Az illetékes előadó úrtól megtudjuk, hogy a főváros tavalyi vitaminkert-mozgalmának keretében 627 katasztrális hold, addig parlagon heverő fővárosi területet műveltek meg, s mivel az összeírt megművelés igénybejelentés érkezett, mint tavaly, — várható, hogy a tavalyi 627 hold idén 1200 holdra növekszik.

Megtudjuk továbbá, hogy Budapesten háromféle vitaminkert van: 1. a főváros tulajdonában levők, melyeket a fővárosi üzemalkalmazottai művelnek meg, 2. magántulajdonban lévők, amelyeket a főváros közvetítésével fognak megművelni, s végül a főváros 11, átlagban 200 négyzetméteres, forgalmas útvonalon elhelyezett, propaganda-célú mintavitaminkertje.

A virágpártiak viszont örömmel értesülhetnek róla, hogy a pesti parkokban megint a virágok jutnak szóhoz, egyrészt azért, mert az üres telkeken folytatott vitaminkert-gazdálkodás olyan eredményes volt, hogy a parkokra nem kell, hogy sor

kerüljön, másrészt nagyváros képénél esztétikai szempontokat is figyelembe kell venni.

A főváros vitaminkert-tulajdonosait maggal, palántával és jótanáccsal Budapest székesfőváros kertészképző iskolája látja el. Kikocsiztunk tehát a Francia-úton és a Mexikói-úton is túl az Egressy-útra, a kertészképző iskolába, ahol az intézet tudós igazgatóját, Varga Mártont kérdeztük meg, mennyire érdeklődik idén a közönség a zöldségtermesztés iránt?

Varga igazgató úr elmondja, hogy az 1942. évi zöldségtermelési akció munkálataiban 512 magános fél vett részt, s az iskola több mint 6000 csomag magot és több százezer zöldség-palántát osztott ki.

Idén az érdeklődés megszorozódott. A március 10-én kezdődött és már lezárt magkiosztásnál 1200-an jelentkeztek, s az április 20-án kezdődő palántaosztás kedvezményét sok ezren fogják igénybe venni. A keresletre az iskola erősen fel is készült sok százezer palántával!

— Milyen zöldségféléket favorizál leginkább a közönség? — kérdezzük az igazgató úrtól.

— Leginkább a mindennapi háztartás számára való zöldségeket keresték. Legtöbb fogyott a kiadós paradicsomból (helyes kezelés mellett 40 palántából 80—100 kg paradicsom lesz!), s az igen gyorsan fejlődő salátából. Akadt azonban a palánta-

igénylők között inyc is, aki resett (különleges olasz zöldség s egyben díszítő növény is, melynek vasok húsos levélszárát főve, vaját mártással táleljják) s halványított zeller iránt is érdeklődtek. melyet spárga módjára készítenek. A legnagyobb érdeklődés azonban

burgonya és dugghagyma

iránt volt tavaly, amit azonban, mivel zárolt tételek voltak, s másrészt erősen ki voltak téve a spekulációnak, tavaly nem oszthattunk. Idén azonban a magyar mezőgazdák termelő és értékesítő szövetkezete révén már 4 és fél mázsa dugghagyma került kiosztásra, s vetőburgonya érkezését is minden pillanatban várjuk.

— Milyen szempontok szabják meg, hogy egy-egy igénylő milyen mag- vagy palántamennyiséget kapjon?

— Tekintettel arra, hogy a főváros vitaminkert-akciója elsősorban a kisemberek megsegítésére irányuló mozgalom s hogy az igénylők nagy része kis földet megművelő szegény ember — először is a földterülete s a családtagok száma határozza meg a kiosztásra kerülő mag- és palántamennyiséget. Azonkívül közrejátsszik még a mag nagysága, a várható természetes mennyiség s az érték. Így egy kétagú család évi zöldség-szükséglete számára 500 négyzetméteres területen borsó-babból negyed kg, tökmagból 5 dkg, uborkából 1—2 dkg, sósákból féldeka szükséges.

Ezután Varga igazgató úr kivezet az iskola négy területtömbre osztott konyhakertészetet, gyümölcsöst és virágkerteszetet magabafoglaló ötvenháromholdas kertjében.

A vitaminkert-akció részere természetett palánták a főépület közelében, néhány száz üvegtetős melegágyban növekednek. A magokat két-két heti időközben, három hullámban vetették, hogy minden igénylő számára egyformán friss palántákat adhasanak, tekintve, hogy a „megvénült“, fás palántát veszélyes átültetni!

Igy a legváltozatosabb növekedési-stádiumban lévő palántákat láthattuk: melegágyban kuksoló, a magból alig kikelt szemnyi paprika- és paradicsom-palántákat, melyekről „edzés“ céljából néha szelmentes időben leemelik az üvegtető — s „hidegágyba“ (mert nemcsak meleg-, de hideg, sőt langyosság is van!) ültetett kalarábepalántákat...

A pirinyó zellerpalántákat ceruzahegyes ültetőfa segítségével mérőléccel mellett, katonás sorban ültetik át a „szabad“ földbe s a magról kelesztett salátapalántákat csipesszel fogják meg, mert az ujjunk között szétmorzsolódnának... Ez a zöldség útja a magtól a vitaminkertig s a kerttulajdonosok azáltal, hogy melegágyban növesztett palántákat kapnak, hat héttel előzik meg a természetet!

— Mi az oka annak, igazgató úr, hogy az egyik zöldségfélének magját, a másiknak pedig palántáját osztják ki?

— A kétféle eljárás oka az, hogy vannak átültethetetlen növények (mint pl. a virágok közül a szarkaláb), melyek átültetve elpusztulnának. Ilyenek a veteményfélék közül a borsó, bab, spenót, sóska, stb., ezeknek a növényeknek magjait osztjuk ki.

Érdekes mondanivalói vannak még az igazgató úrnak a különböző magok élettani

sajátságairól, melyeket csak szakértő ismerhet s amelyek miatt nemhozzaértő számára a magvásár éppen annyira bizaalom kérdése, mint a drágakövek vásárlása...

Igy a veteménymagvaknak, de különöse

a virágmagvaknak rövid ideig tart a csiraképesége,

s ekkor is évről-évre kevesebb % kel ki belőlük. Kivételek az olajos-, tök-, uborka-, dinnyemagvak, melyek 6—8 évig is csiraképesek, sőt rögtön első évben nem is tanácsos elvetni őket, mert ha hoznak is gyümölcsöt, ez rosszabbízú lesz, mint az eredeti gyümölcs volt. Ezeknek a magoknak be kell érniök, hogy a kellő ízt, zamatot és aromát megkapja a gyümölcsük!

Varga igazgató úr még büszkén megjegyzi, hogy az összes kiosztásra kerülő magvak magyar földről valók: s nagy részüket maga az iskola termesztette.

— *Ha az eredményes kertészkedés ilyen bonyolult tudnivalóktól függ, miképpen küzdenek meg a laikus vitamin-kertészek a kezdet nehézségeivel?*

— A kezdő vitamin-kertészek bizony sok kérdeznivalója van. Szezonban egész nap cseng a telefonunk s az irodában külön dosszié őrzi az érdeklődők leveleit, amelyekben a jószándékú, de tájékozatlan kezdők kérdezősködnek, hogy 3 kg dughagyma vajjon elegendő-e 3 holdnyi területre, s másfél hold bevetésére nem kevés-e másfél mázsa kukorica?! A cél érdekében s a kezdők munkájának megkönnyítésére a főváros ismeretterjesztő füzetet adott ki, melyben a legfontosabb kertészeti tudnivalókat rövid és könnyen áttekinthető módon állítottuk össze.

— *Milyen feltételei vannak az eredményes zöldségtermelésnek?*

— A kertészkedés eredményességének legfőbb feltétele a jó talaj, mely trágya felhasználása és öntözésre való víz közellete nélkül el sem képzelhető. Tekintve, hogy a vitaminkert-akció kapcsán a parlag területek (tehát hosszabb idő óta megműveletlen, elgazosodott házhelyek, telkek vagy szántóföldek) felhasználásáról van szó, előbb a javításra szoruló talajt kell művelés alá venni.

— A talajmunka a **gaznövények tökéletes kiirtásával** kezdődik (lehetőleg esős időben, mikor a mag nem hull szét!). Ez után következik a **talaj felásása, lehetőleg ősszel**, mert a fellazított talaj a nedvességet nagyobb mennyiségben veszi magába, azonkívül a téli fagy elpusztítja az ásással felszínre hozott kártékony rovarok lárváit, petéit s az élelő gyomok kisarjadásra képes részeit. A zöldségtermesztés egyik legfontosabb teendője az **okszerű trágyázás**. A zöldségfélék közül **bő trágyázást igényel** a káposzta, kalarábé, kel, paprika, paradicsom, dinnye, uborka és tök. **A gyökérfélék**, mint a sárgarépa, petrezselyem, cékla, burgonya, hagyma **mérsékeltén trágyázott**, vagy az egy év előtt javított talajban érzik jól magukat.

— **A hüvelyesek** a két év előtt trágyázott talajban nőnek a legjobban. A zöldségtermesztésnél a **víznek** éppen olyan nagy szerepe van, mint a trágyának. Mivel a parlag területek legnagyobb részén vízhiány mutatkozik, így ezeken csak olyan növények termesztethők sikerrel, amelyek a **szárazságnak** is elég jól ellenállnak. Ilyenek a borsó, bab, sárgarépa, petrezselyem, retek, cékla, hagyma, tök, kukorica és burgonya.

Varga igazgató úr szíves és részletes felvilágosítása után még megkérdezzük, hogy a **kertészképző iskola a palántanevelésén kívül még milyen célkitűzéseket valósít meg?**

A kúpformába és gúlaformába nevelt (nem nyesett!) törpegyümölcsfák között sétálva megtudom, hogy a fővárosi vitaminkertek palántával való ellátása csupán háborús munkatöbblete az iskolának, mely a középfokú kertészképzés pedagógiai munkáján kívül gyakorlati célokat is követ: több, mint

2000 üvegtető s melegágyában termesztett zöldségféléjével

ellátja a vásárcsarnokot! Az üvegházban érés előtt állnak a paprikák, s fejtűnnek az első apró paradicsomok!

Öt virágházban az öt világrész növényeivel ismerkedhetnek meg a tanulók. A trópusi növények között a frankfurti Palmengarten „Tropenabteilung“-jából is akadnak növények...

A növendékek esztétikai érzékét és kertrendező fantáziáját, — egyéb berendezések mellett, az iskola — Magyarország páratlan — **Japan kertje** fejleszti.

Ebben a Japan kertben minden növény keletről jött. Az itt virágzó 12 Japan cseresznyefát, — melyeknek porzószájai is szíromléléllé alakultak át, s így ha virágot duplán is, de gyümölcsöt nem hoznak, — a Japan trónörökös pár küldte Pestre még növendékfácska korukban. Hat társuk Kenderesre került, a többi a Margitszigeten van. A trónörökös pár ugyan a Dunakorzóra szánta őket, de az ottani aszfalt nem Japan cseresznyefák számára való... Vörös szárát és gyöngye leveleit most bontogatja a paeonia chinensis, ami magyarul pünkösdi rózsát jelent... A szakszerű Japan kertben minden követ, bokrot ősrégi előírások szerint helyeznek el, lévén a Japan kert a világtól való elvonulás, csendes szemlélődés és elmélkezés megszentelt helye... A zöld pázsiton magában hoverő kő, pl. a hallgatás köve...

A Japan kerten túl tulipánmező nyílik majd májusban, s a Kerepesig érő gyümölcsösben 200 féle almafa-fajta virágzik majd rózsaszín virággal!

Távozáskor megígérem, hogy a zöldségek után a virágokat is meglátogatom majd, addig is Varga igazgató úr kis zacskó selyemfényű szójababbal ajándékoz meg. „Ha megpörköli, tökéletes babkávét főzhet belőle“ biztat. Nem is nagyon kell biztatni. Még ma este megpróbálom!

Károlyi Amy